

בניהול הפנים של בן-גוריון: אריק שרון עם שר-הביטחון ערב מיבצע קדש

היה זה קרב לדוגמא של מפקד מיבצעי בעל אינטואיציה, דמיון, יכולת-תיכנון, כושר-ביצוע ומנהיגות.

בין מיבצעי קדש ומלחמת ששת-הימים גדל אריק פי עשרה: טען אורי דן, דוברו הנאמן המלווה את אריק מאז "פעולות התגמול". אך בתמונת המלחמה היה זה מאמץ מישני. הפריצה המכרעת בוצעה בצפון, לאורך כביש החוף, עליידי "אוגדת הפלדה" של האלוף ישראל ("טליק"), טל, והיא שהגיעה ראשונה אל התעלה.

● מיכל של חומצה

לזמן זה קובש אוס-כתף הלך לפניו. "אריק" ו"טליק" נחשבו כשני כוכבי-השביט של צה"ל, ושניהם יכלו לשים את עיניהם ביעד המיוחל של כל קאריירה צבאית: תפקיד הרמטכ"ל. יש הבדל גדול בין השניים. אריק, גדול-הממדים, שהחל מגדל את הכרס המאסיבית שהפכה סימן-ההיכר שלו, הוא מפקד פלגמטי, אינטואיטיבי, טליק, בעל הגוף הקטן והרזה, הוא דמות נדירה מאוד בצה"ל: הקצין האינטלקטואלי. אריק, הצנחן, יצר את הדוקטרינה הקרבית של החי"ר על סמך האינטואיציה והנסיון. טליק, הסני קיסט, יצר את הדוקטרינה של השריון בתהליך של מחשבה הגיונית.

אך שניהם מצאו את עצמם, לא פעם, בחזית אחת.

אריק ומאיר בן-ציון (באמצע: אורי דן)

שניהם התנגדו להקמתו של קו בר-לב, דרשו להגן על מערב-סיני בטאקטיקה גיידת. שניהם נשארו במיעוט במטכ"ל. שבו שלט עתה חיים בר-לב, איש בעל דיעות נחרצות שאינו סובל ויכוח והתנגדות. לשניהם יצא שם של "עושי-צרות", ודרכם של שניהם אל הנהגה העליונה נחסמה. בר-לב הכין את הירושה לידידו, דויד ("דדו") אלעזר, שעלה כמחנה מואגרב שביוגוסלביה (אף שבר-לב עצמו נולד באוסטריה).

אריק נודע כאדם ש"אי-אפשר להפתור איתו", שאינו מתייחס בצורה חברית אל עמיתיו.

את הקאריירה הצבאית הייחודית שלו התחיל אריק כשנקרא, אחרי מלחמת-העצמאות, להקים יחידה שנועדה להיות קומנדו לפעולה בשטח אויב. כתגובה על חזירות לישראל, צה"ל לא הודה בקיומה, והיא נקראה בשם "יחידה 101". למעשה היתה יחידה של טרור-גד-טרור, שהרגה בפשיטות מעבר לגבול היילם ואורחים, לפעמים בשיטות שלא נבדלו מאלה של הפידאיון שחדרו לישראל, אלא ביעילותם.

אחת הדמויות הבולטות ביחידה זו, ואיש-טיפוחם של אריק שרון ומשה דיין, היה בן-קובץ בשם מאיר הר-ציון. באחד הלילות חדר צעיר זה לשטח הירדני, חטף ארבעה בדואים, ואחרי שעות ארוכות של הליכה חתך את גרונותיהם כמו ידי — כתגמול על רצח אחותו, שעברה בטעות את הגבול לירדן. שרת השתולל מכעס, אך הר-ציון לא הועמד מעולם למישפט על פשע זה. הכל היו בטוחים כי מפקדו, אריק שרון, עזר לו לבצע פעולה פרטית זו וחיסה עליו לאחר מכן.

שרת המזועזע רשם ביומנו: "תהיתי על מהותו וגורלו של עם זה, המסוגל לעדינות-נפש כה דקה, לאהבה עמוקה כזו של הבריות, לשאיפה כה כנה לנאה ולנאצל, ועם זה הוא מוציא מתוך שורות טובי הנוער שלו בחורים המסוגלים לרצוח נפש, בדעה צלולה ובדם קר, עליידי תקיעת סכינים בגופותיהם של בדואים צעירים, חסרי-מגן. איזו משתי הנשמות המתרוצצות בין דפי התנ"ך תנצה את יריבתה קרב העם הזה?"

בפעם הראשונה שמעו יודעי-טוד את השם אריק שרון בקשר לפעולה צבאית, שנכנסה להיסטוריה כאחד משלושת פשיעי-המלחמה החמורים ביותר מאז ראשית 1948, לצד הטבח של דיר-יאסין ושל כפר-קאסם.

בסוף 1953 תקפה היחידה 101 את הכפר הערבי קיבה, בדרך לרמאזה, בשטח הירדני. העולם נחרד למחרת-היום, כאשר נודע כי 70 גברים, נשים וילדים נקברו בפעולה זו מתחת לבתים שפוצצו עליידי חיילי היחידה.

בן-גוריון שיקר בכנסת שלא צה"ל ביצע פעולה זו, אלא יושבי-ספר זועמים.

אריק שרון, שהשתתף אישית בהנחת המיטענים ליד כמה מן הבתים הגדולים, טען לאחר מכן כי החבלנים לא ידעו שבבתים הסתתרו בני-אדם.

מאותו יום יצא לאריק שם של חייל ברזי טאלי, שאינו חס על חיי-אדם, ושחמושג הי

אריק בהלווית אחד מביקוריו *

צה"לי שד, "טוהר הנשק" זר לו. הוא עצמו מכחיש דימוי זה מכל וכל.

פעולת קיבה יצרה את האווירה, ופעולת-עזה יצרה את הנסיבות הפוליטיות שהובילו, תוך הסלמה גוברת והולכת, לקראת היעד שאליה חתר הרמטכ"ל משה דיין: מיבצע קדש של 1956.

● כאשלה ליד המיתלה

ב-29 באוקטובר 1956 צנח גדוד של צנחנים ישראליים ליד מיצרה-המיתלה, סמוך לתעלת-סואץ, במיבצע הנועז ביותר אשר ידע צה"ל עד אז. היתה זו הפעולה הראשונה במלחמה שתואמה מראש בין ישראל, צרפת ובריטניה. מלחמה זו היוותה אף היא נקודת-מיפנה היסטורית. ישראל הצטרפה בעיני הערבים לעולם הקולוניאלי. העולם השלישי שוכנע שישראל היא חלק מן הגוש האימפריאלי-ליסטי, צרפת ובריטניה גורשו מן העולם הערבי לצמיתות. מיבצע-סיני הדדים את העולם ונחשב אז כניצחון כביר של צה"ל, אחד המיבצעים המזהירים בתולדות המלחמות. משה דיין הפך אליל לאומי ועולמי. אך למעשה היה זה מיבצע צבאי כושל, שגילה את כל חולשותיו של צה"ל דאז.

לאריק, מפקד הטיבית-הצנחנים שהיוותה

* ירמה בורדנוב, שנובל בפעולת-התגמול בקלקיליה.